

умінь виживати в умовах насильства. – Зневіра в одержанні допомоги та покаранні насильника. – Зниження самооцінки, зневіра у собі. – Зниження рівня розвитку здібностей. – Безнадійність. – Страх втратити те, що має. – Відчуття психологічного зламу. – Злість. Образа. – Небажання жити. – Розчарування, відчай.

Психологічне насильство, на відміну від інших видів насильства в сім'ї, тягне за собою відповідальність, зокрема: Стаття 129. Погроза вбивством. Стаття 168. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Стаття 150-1. Використання малолітньої дитини для зайняття жебрацтвом. Стаття 195. Погроза знищення майна. Стаття 299. Жорстоке поводження з тваринами. Стаття 304. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-111. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26.
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 року №2229-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

ДО ПИТАННЯ СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

Ольга СТАРИЦЬКА, доцент кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Питання гендерної нерівності дедалі частіше виступає предметом наукових пошуків як вітчизняних, так і закордонних авторів-правознавців. Справа в тому, що проблема порушення прав людини у будь-яких її проявах завжди є актуальною та перебуває у полі зору впродовж тривалого часу. Нерівні можливості жінок і чоловіків у різних сферах суспільного життя, включаючи політичне представництво та участь у прийнятті рішень, економічні можливості та доступ до ресурсів, повноваження на рівні сім'ї та вразливість до дискримінації й насильства стали основними чинниками, що зумовили активізацію питання гендерності на міжнародній правовій арені.

Підняте до обговорення питання зумовлено також і змінами у правовому полі, оновленням чинного законодавства, як національного, так і міжнародного. Відтак, відбувається видозмінення установлених патріархальних норм у яких встановлено особливості та моделі певної поведінки за статевою приналежністю. Відбувається часткова заміна соціальної приналежності людини, що яскраво виражається у зміні

представників різних професій (жінки опановують чоловічі професії та навпаки).

Обравши перспективним курс на євроінтеграцію Україна робить усе можливе для досягнення відповідного рівня соціального, економічного та правового розвитку. Не оминуло це питання і проблему гендерної рівності. Таким чином, варто звернути свою увагу на діяльність країн ЄС з метою запозичення вдалого та належного досвіду у обраній царині.

Відтак, робота Ради Європи в галузі прав людини та гендерної рівності призвела до появи комплексних правових документів, керівництв щодо політики, спрямованих на досягнення кращого становища та розширення прав і можливостей жінок та ефективної реалізації гендерної рівності в державах-членах і за їх межами.

Комітет міністрів і Парламентська асамблея Ради Європи прийняли вражаючу кількість конвенцій та рекомендацій, які скеровують процеси розвитку гендерної рівності в Європі та в усьому світі і впливають на них.

Європейська конвенція з прав людини (надалі – Конвенція) є основним європейським договором про права людини: Стаття 1 Конвенції гарантує права та свободи, що поширюються на кожного, хто перебуває під юрисдикцією 47 держав-членів Ради Європи. Принцип недискримінації за ознакою статі гарантують стаття 14 і Протокол 12 до Конвенції. Крім того, Європейська соціальна хартія встановлює реалізацію економічних та соціальних прав без дискримінації.

Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) широко визнають як найбільш всеохопний міжнародний документ у боротьбі з насильством щодо жінок і домашнім насильством у багатьох його формах. Окрім того, Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми спрямована на запобігання та протидію торгівлі жінками, чоловіками та дітьми з метою сексуальної, трудової чи будь-якої іншої експлуатації, а

Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Лансаротська конвенція) – стала першою угодою, реалізованою з метою криміналізації всіх форм злочинів сексуального характеру проти дітей [1].

Звертаючись до сучасних реалій варто зазначити, що Україна зобов'язалась виконувати ключові міжнародні зобов'язання щодо забезпечення гендерної рівності. Відтак, було прийнято Цілі Сталого Розвитку, приєднано до Пекінської Декларації та Платформи Дій на 4-й Світовій Конференції Жінок (1995) та ратифіковано першорядні договори з прав людини, включно з Конвенцією про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1980) та її Факультативний Протокол. Підписана у 2014 році Угода про Асоціацію між Україною та ЄС зобов'язує до гарантування рівних можливостей для жінок та чоловіків у багатьох сферах, зокрема працевлаштування, освіти, навчання, економіки, політиці тощо. Окрім цього,

гендерна рівність закріплена у Конституції України. Нова Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року спрямована на укріплення інституційних механізмів забезпечення гендерної рівності з комплексним підходом до подолання інституційних обмежень у сфері гендерної рівності. Законодавча база України щодо гендерної рівності включає також Стратегію та План Дій у сфері прав людини (2015), метою яких є гарантування рівних прав та можливостей для жінок та чоловіків в усіх сферах життя. Прийняття Урядом України Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 (2016) є важливим кроком у напрямку реалізації повістки «Жінки, Мир, Безпека». Окрім цього, у 2017 році, Україна внесла правки у законодавство щодо попередження домашнього насильства, криміналізувавши цей злочин, що відповідає положенням Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція), яка досі не була ратифікована [2].

Таким чином, можемо дійти висновку, що проблема гендерної нерівності та подолання домашнього насильства дедалі частіше спонукає до осмислення сучасного стану реалізації прав людей не тільки на міжнародному рівні, а й в Україні. Наша держава посилює активну участь у правового врегулюванні піднятої проблематики не лише шляхом приєднання до міжнародних правових актів, але й внесенням відповідних змін у чинне вітчизняне законодавство.

Список використаних джерел:

1. Стратегія гендерної рівності ради Європи на 2018-2023 роки url: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4> (дата звернення: 03.12.2020).
2. Офіційний сайт ООН url: <http://www.un.org.ua/ua/nasha-robota/gender> (дата звернення: 03.02.2020).

ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Павло ГОРОДНИЦЬКИЙ, аспірант кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

Статистичні дані Національної поліції України щодо відомостей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству демонструють, що за 11 місяців 2020 року надійшло 192 425 (сто дев'яносто дві тисячі чотириста двадцять п'ять) звернень щодо домашнього насильства, складено 123 485 (сто двадцять три тисячі чотириста вісімдесят п'ять) протоколів про адміністративне правопорушення (за статтею 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення), винесено 39 490 (тридцять дев'ять тисяч